2001-12-C7/27

JAUME AGELET I GARRIGA

L'ESCALF DEL GRANER

BARCELONA
1955

Per a D. M. Batiste i Roca,

prenyora d'amistat

(Agelet i Gomis)

Paris 1868

L'ESCALF DEL GRANER

JAUME AGELET I GARRIGA

L'ESCALF DEL GRANER

BARCELONA
1955

DONATIU DE
L' INSTITUT D' ESTUDIS CATALANS

OFRENA DE
J.M. BATISTA I ROCA
A L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

I

OBRO LA FINESTRA

OBRO la finestra.
Ha nascut un pi.
On mena la tarda?
D'on torna el camí?
I aquest blau que plana
pel cel ¿què vol dir?

A LA MAR

Fes-me blau i enyorós de llunyania,
vibrant de tes fredors,
fes-me cast — oh ma carn que desvaria!
Cobreix-me d'harmonia!
Fes l'instant clamorós!

DAVANT LA MAR

T'ESGUARDO, oh mar, tot com aquell que espera.
Només arriba cel,
només blava fumera.

T'interrogo debades, vella mar,
i, tota la resposta,
és un seguit d'onades fressejant
a les roques esquerpes de la costa.

A UN FOC D'ESTELS OBRIM LA PORTA

A un foc d'estels obrim la porta
quan ve a l'eixida la foscor
i l'ocellada se'ns emporta
tot el graner de la blavor.

LA SON DE CADA NIT

Ens duu de la mà.
Tanca amb clau el jorn.
Quina ombra que fa
de salze a l'entorn!

Els ulls enfosqueix
i amb nostre cos folga.
Es mar que engoleix
i sorra que colga.

MOLÍ

Jo sóc un molí
i ben poc viuria
sense l'alegria
que el riu deixa en mi.

Negre, el pa, seria
si no fos la llum
que l'aigua en mi cria.

Oh blat que consum
la meva alegria!

ELS VENTS DUEN ROSES

Els vents duen roses
i les roses goig.

El jorn de sol, roig,
i amb portes descloses,
tremeix amb un goig
de vent i de roses.

A UNA MORTA

Ets ço que resta
del vent i de la rosa de la festa.
Ets raïm d'ambre trepitjat,
cançó per l'alta nit collida,
bocí de terra pasturat,
claror llunyana, esblanqueïda;
pàl·lida escorça d'arbrissó.
Tota ets nodrida de foscor,
en fosc casal, sots negre sostre.
D'ànima tens, oh morta!, el rostre.

PORTES

Anar obrint, tancant portes
dels dies, tot cercant
claredats, encalçant,
com un vent, ombres mortes,
fins que no es sentiran
batre mai més les portes.

DESTÍ

VIURE com herbei prim
a dalt del cim;
cantar amb el vent al pla;
i debades cercar
el port i la calanca;
donar amb escreix
la nostra amor, el bleix;
sentir com cada jorn
s'obre i es tanca,
i deixar-se collir
com la poma a la branca.

II

AI, QUIN SOL

Ai, quin sol
hi ha a la cleda!

Quin silenci
a l'abís!

Oh remor
de verd llis
a l'arbreda!

El jorn sagna roent.
Alça teules el vent.
Tot el blau és perfum.
L'esperit va creixent.
Caminem pel pendent
de la tarda de llum.

L'ESPERA DE LES MUNTANYES

MUNTANYES i muntanyes, en filera,
van allargant-se a sol ixent,
on apunta la nova primavera.

Cada muntanya espera,
tota presa d'un blau tremolament.

EL LLAC PUR DE LA NIT

L'OBSCURITAT emplena
el llac pur de la nit;
cau runa de cel negre,
desferres de jorn trit.

Peixos amb pell de lluna
romanen clars, quiets;
van arribant a l'una
guineus i conillets.

Una remor de fulles
de fosca i de llangor
escombra les vedrunes
del vent de la claror.

Caminem de puntetes:
el sol s'és adormit.
Van vestides de nit
les ombres altes, dretes.

ESTENS ROBA AL BAT DEL SOL

ESTENS roba.
Ai, quin sol!
quina mà morena d'aire!
Estens, blanc, aquest llençol.
Passa el braçal rondinaire.
Dreta, contra el mur de l'aire,
estens roba al bat del sol.

MUNTANYES DOLOROSES

Tant de neu i de vent, tanta de nit
prou us han espellat i consumit,
doloroses muntanyes!

De dalt a baix us clivelleu,
de tant en tant, un roc us cau al peu,
amb un so que penetra les entranyes.

Velles, moriu a trossos,
cremant a poc a poc,
sense un alè de foc,
amb lividesa d'ossos.

A UN CIM DE MUNTANYA

A un cim de muntanya
deixí el sol xaruc
i un vent fort que endanya
el morat del bruc.

Hi deixí un poruc,
errant pas d'isard
i, immòbil, el tard,
amb ulls verds de duc.

AL TARD, LA MASIA

Hi entren els horitzons,
els llauradors, el vent,
els parells, els moltons
i l'aviram lluent.

S'hi mesclen els alens,
el fum espès dels blens,
la son negra, corcada,
als llits durs enclotada;
els crits trèmuls dels galls,
i tot l'espurneig d'or
que salta dels brancalls
al fogueral que mor.

La masia és un trull
que fermenta i que bull.

EL CORB

Aquest corb envescat
de sutja i malgirbat,
la terra ara esgratinya.

Camina de gairell.
El fosc mantell
li cau, menjat de tinya.

EL FRED DE LA NIT

Ve el fred de la nit.
Tanca, l'esperit,
finestres i portes.
Oh esguard enrogit
d'estrelles somortes!

Gronxat per les naus
del port, encabit
al fons dels cataus,
s'adorm, encongit,
el fred de la nit.

ES FA DE DIA A L'ALCOVA

Es sent, de part de fora, al carreró,
el galop dels cavalls de la claror.
Es desvetllen remors a les escales.
Penetra, el jorn, amb minses ales:
i van maldant per pujar al llit;
es fa sedós de sol el cobrellit.

Apar que als junts de l'alta finestreta
tot un eixam d'abelles faci mel.
Al sostre hi ha com lluïssors de cel.
Es sent al lluny, un xiscle d'oreneta.

VERD PRIMAVERAL

Que és agafadís
el verd dels teus ulls,
i el que es fa al pendís!
Prou en són curulls
els turons de l'alba,
la plana i l'abís.
Ni un terròs se'n salva:
tot en duu el vernís.
El cel que era gris,
verdeja, i l'airina
duu un verd que camina
fent-se el trobadís.

VELERS

Els estrets carrers
de la blanca vila,
es tornen velers,
amb blaus mariners
que passen en fila.

Es gira garbí.
Al cor del matí
s'inflen les cortines,
— veles onejants —.
Als balcons, ondines,
esbandeixen cants.

Els blaus mariners,
avancen i van
tot d'una els carrers
ingrávids, vogant.

LA NOIA DE SANTA PAU

Pel carreró estret,
on cada paret
crema de negror,
véns amb la gerdor
i amb passa d'airet.

Tu, feta de cant
i de bresca bruna,
camines rasant
les cases de lluna.

BEULAH

Obres la nit que avara es tanca,
amb sols d'estiu fas via
i dónes fruit amb goig de branca.

Amb passa franca
puges a serres d'alegria.

Recer del vent i de la rosa,
culls als arbrets de la sendera
fruits de tardor, de llum desclosa,
amb tèbies mans de primavera.

Mare esdevens de cada cosa.

BOTIGUES D'HERBOLARIS

OLOROSA polsina dels armaris
de les fosques botigues d'herbolaris,
ben plenes d'herbes sense un bleix de vent.
Oh romaní! Oh farigola ardent!

Herbes seques i blanques, herbes ertes,
amb la sentor de muntanyes desertes
que embalsamen el nostre marriment!
Bullen a l'olla amb fum de sol ponent.

DIUMENGE

La tarda ha perdut portes i cancells.
Als cloquers hi ha flamada de sarau.
Fan les campanes un repic de blau
i volen, desvagats, els oronells.

Els infants canten, serven els branquells
la vermellor mullada de la fruita.
El cel és a l'abast i plana, obert.
El sol roent s'acuita
i al mar es torna blau, i als arbres, verd.

LA FUSTERIA DE SANT JOSEP

El sol encenia
un vol d'encenalls,
a la fusteria.
Per uns espiralls
fets en la blavor
i a la mida justa,
àngels de cançó,
dels boscos del cel
portaven la fusta.

OFRENES A LA MARE DE DÉU DE CARRASUMADA

Aulls clucs,
escolans
argenters,
candelers
fan dels llucs
d'olivers.

Cacen cants
de pinsans
al turó,
on Vós feu
amb color
de conreu
una olor
de timó.

TROMPETES I ÀNGELS

Fulgor de neu,
trompetes clares i àngels
pregant a Déu,
agenollats en l'aire.

Branden uns pins de neu.
Fan encens les fogaines.

L'estable és blanc.
El cel baixa pel flanc
de les muntanyes.

NADALA

Els pastors obren els braços.
Què esguarden amb tant d'anhel?
Passen àngels amb cabassos
de pa, de neu i de cel.

Ja són enllestits els bressos.
¿Qui esperen tan abrandats
al fons dels vells alcovats,
entre murs de llum, espessos?

A mitja nit brilla el boll;
l'aire s'omple del soroll
d'un dolç gronxament de bressos.

EL CAVADOR

El cavador cavant,
de tant en tant,
cansat s'atura.
Resta, escoltant,
mes va callant
la terra dura.

Escalf de rels,
pòsit de cels
bé desenterra.

Sent, escoltant,
com va callant,
callant la terra.

EL BON TEMPS QUE VINDRÀ

Vindrà de trascantó.
Asclarà el finestró
el bon temps que no espera.
Obrirà forats blaus
a la paret mitgera.
Durà les claus
del recambró
on el vell sol reposa.
Farà saltar la balda, el forrellat.
Als vidres farà esclat
roent de rosa.
Canviarà els maons
menjats dels horitzons;
adobarà la lluna;
veurem com pinta els grans balcons de verd,
deixant el portaló del blau, obert,
tot fent del cor un viu pinyol de pruna.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

ÍNDEX

Pàgs.

Obro la finestra 9
A la mar. 10
Davant la mar 11
A un foc d'estels obrim la porta 12
La son de cada nit 13
Molí 14
Els vents duen roses 15
A una morta. 16
Portes 17
Destí 18
Ai, quin sol 21
L'espera de les muntanyes 22
El llac pur de la nit 23
Estens roba al bat del sol 24
Muntanyes doloroses 25
A un cim de muntanya. 26
Al tard, la masia 27
El corb 28
El fred de la nit 29
Es fa de dia a l'alcova. 30
Verd primaveral 31

Pàgs.

Velers 32
La noia de Santa Pau 33
Beulah 34
Botigues d'herbolaris 35
Diumenge 36
La fusteria de Sant Josep 37
Ofrenes a la Mare de Déu de Carrasumada 38
Trompetes i àngels. 39
Nadala 40
El cavador 41
El bon temps que vindrà 42

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

La present edició de «L'Escalf del Graner» de Jaume Agelet i Garriga ha estat enllestida als obradors d'Atenes A. G. de Barcelona, el dia 3 de gener de 1955.

La neu que cau ensonyada
ha omplert la nit de blancors.
Dona, tanca la finestra,
que no se'ns gelin els cors.
Sota el blanc de la pineda
hi somien les verdors.

Les façanes són més fosques
sota la neu dels teulats,
i les ombres més lluentes,
i els llums pensen tots callats.
Els repics de les campanes
cauran humils i glaçats.

Ja passen les donzelles endolades,
que avui és la diada de Tots-Sants.
Va arrossegant-se el vent per les teulades
i s'ajau remorós damunt dels plans.

La sombra dels xiprers ens vela els rostres;
hi ha tremolors de creus dalt dels serrats,
i sentim al bell fons dels records nostres
punyides de dolors ressuscitats.

Mes soc feliç, en aquesta diada,
d'ésser humil i bo pel goig de Déu,
i de veure formosa l'estimada,
i de sentir-la viva vora meu.

Veig, en obrint la finestra,
cims i pendissos nevats.
La blancor ens enlluerna.
Oh clar turó de Jaman!
Dies ha que s'esborraren
els joiosos viaranys.
Amb tal que la primavera
els sàpiga retrobar!
El brancam de la pineda
es vincla tot carregat.
L'aigua del llac vidriosa,
balba, immòbil, verdejant,
sense alegries d'escuma
sembla un esguard apagat.
Neu dolça sobre els pendissos
i en la pau blanca dels plans!
Bon bleix de les hores tèbies,
quan bufaràs pels cimals?
L'ànima guaita, esblaimada
i tremolosa, lliscar
les hores blanques i llises,
totes iguals a l'esguard.

Plana, fum de llars somortes,
dolç, grisenc i destriat.
En els estables les vaques
esperen els dies clars
i el conhort de les esquelles
ressonant arreu pels prats
i que vingui l'estiuada
amb els estels rutilants.
L'hora dolça ens embolcalla
el mateix que un somni blanc.
S'ouen, com tocs de campanes,
els nostres cors bategants.

Les Avants.

Ve la tarda de desembre
i, amatent, li obro el portal.
La casa s'omple de griso
i de cel fresc i morat.
Els camins arriben dolços,
fatigats de caminar.
Ara que la vida es glaça
l'esperit es torna balb.

Per fer l'hora passadora
has dut, aimia, la pau
tota humida de tos llavis
i l'escalfor de ta mà.
Has trobat la casa oberta,
tranquil·la i franca la llar,
la llet fragant en la gerra
i el pa moresc a l'abast.
Ple de delit t'esperava
per a veure't madurar
com una fruita molsuda
i de colors enjoiats.

D'ençà que tu ets arribada
que és or i recer el mas
i verdeja la pineda
al capdamunt del tossal.

Així que arribi la festa
sentirem repics llunyans.
Quan s'alci la nuvolada,
el front s'asserenarà
i per damunt de la serra
veurem cloquers arborats.
Mes avui, els arbres nusos
esglaien la soledat.
Oh la terra corgelada
sota un cel baix i pesant!

Oh pa beneït
a missa primera,
que escalfes el pit
com la primavera!

Misteri dallat
dels bancals ardents!
Bé de Déu creat
dins els forns clements!

Damunt de la taula
brillaràs com or!
Mística paraula
transmudada en flor!

La mare, encisada,
et repartirà.
Fes via, oh amada,
per tastar el pa!

Car farem claror
quan a dins del pit
durem l'escalfor
del pa beneït.

Diada de Sant Blai, a Lleida.

Baixen barques que rellisquen
aconseguides pel sol.
La tarda poleix les aigües
i és llis i fresc l'horitzó.

Les barques van carregades
de fruits madurs i de flors,
i són tèbies com les núvies,
i pesantes de claror.

Duen indies llangoroses
que esguarden de cara el sol,
estàtiques, somrientes,
com santes en processó.

Caminen les barques clares
amb els núvols i amb el sol,
entre verdors de riberes
i amb un ressò de cançó.

Xoximilco.

Llums que dormiu sobre el mar,
i barques i naus cansades!
Remor d'ombres en el port,
gronxament de veles blanques.
Aigua negra de la nit!
Son dolça de la mirada!
El port és tou i calent,
mateix que el sí d'una mare.
Demà veurem la dolor
de clares terres llaurades.
En el fons de la ciutat
ja s'acluquen les campanes.

Cherbourg.

Oh, masovera endreçada
que menes pel carreró,
la somera, carregada
de pa fresc i calentó.
D'aquest pa de matinada
Déu en dó.

Amb el dia que clareja
embaumes tot el carrer,
i la somera rumbeja
sentint el sarrió ple.
Es deixonda i remoreja
el cloquer.

Portes pa calent de vida
com ta galta de setí.
Portes coca beneïda
a la jove del molí,
i a la boca desguarnida
del padrí.

Quan acabis la farina
vull buidar tot mon graner
dins la calma de ta sina.
Et voldria per muller:
si fossis encar fadrina,
quin plaer!

Ara baixen les ramades
totes roges de ponent,
i s'apropen com onades
calentes i il·luminades,
que solca i destria el vent.
Baixen de les serralades,
les tristes, blanques ramades,
totes roges de ponent.

Duu el bestiar de la serra
bona olor de romaní;
la llana té asprors de terra
i la llum viva del lli.
Llana fresca de la serra,
que escalfaràs el meu sí!
Encara és tèbia la gerra
de la llet munyida ahir.
La posta amara la terra
i l'aire és flairós de pi.

Dorm dessota la porxada
de la pleta, el clar ramat.
Hi ha una lluna enamorada
que s'enfila pel teulat.
De tant en tant la ramada
es mou com un camp de blat,
espolsant-se l'argentada
blancor d'un estel penjat
en la nit lleu i embaumada.
Plana el cel asserenat.

Dintre la cuina fumeja
tot olorós el sopâ.
La veu del pastor fresseja
com el vent per un canyâ.
Veu aspra de fondalâ!
En la fosca encar llustreja
el sarró feixuc de pa.
El camp, enfora, negreja.
Lladra planyívol un ca.

Així que arribi l'albada
el ramat, fresc de matí,
quan faci la portalada

de la pleta un grinyol fi,
eixirà com torrentada
envers l'alta serralada
curulla de romaní.
El pas lleu de la ramada
farà bo i clar el camí.

TAULA

	Pàgs.
Domassos al sol...	5
Lluny, a sol ixent....	7
Ai, la boira plana....	9
Aquest setembre s'han marcit les roses...	15
Se sent la nit com udola...	15
Ja s'acosten les gavines...	17
Baixen els camins....	19
Vi que flaires com les roses...	21
Tu i jo, que anàrem d'infants...	23
Viaranys que s'enfilen cap amunt, afanyosos...	25
Ai, ja baixen les tramades...	27
Boirines soles, cels alts...	29
Ja arriben de lluny...	31
Xiscladissa de falzies...	33
El ponent empeny les veles...	35
La carena s'allarga escantellada...	37
Els esbarzers ja floreixen...	39
Mig arrossegant-se...	41
Vesteixes com una santa....	43
Fas via, enjoiada...	45
Mare de Déu de Butsènit...	47
La neu que cau ensonyada...	49

Pàgs.

Ja passen les donzelles endolades 51
Veig, en obrint la finestra 53
Ve la tarda de desembre 55
Oh pa beneït 57
Baixen barques que rellisquen 59
Llums que dormiu sobre el mar 61
Oh, masovera endreçada 63
Ara baixen les ramades 65

Aquest volum de poesies catalanes, dites
DOMASSOS AL SOL
de Jaume Agelet i Garriga
fou acabat d'estampar
per Oliva de Vilanova, Impressor
la vigília de Nadal
de l'any 1924.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA
1001031616

Adq. D-GAL
Cb. 1001031616
Top. 1997-8
1034

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

OLIVA DE VILANOVA, IMPRESSOR
BARCELONA

19
1